

TALEPAPIR

Ministeren for fødevarer,
landbrug og fiskeri

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål A

”Vil ministeren redegøre for de bagvedliggende beregninger for spændet mellem beløbet på de 72,2 mio. kr. og 150 mio. kr. og give en vurdering af de miljøpolitiske konsekvenser af såvel ned- som opgravning af de 4 millioner mink?”

Svar

Tak for spørgsmålet. Tak til samrådsspørgende. Tak til udvalget for at være med her i dag.

Det er altid noget særligt at komme her i Finansudvalget. Det er vigtige sager, vi behandler her. Og vi har brug for at få bevilget de her penge, så vi kan følge den tidsplan, der heldigvis ser ud til at holde i forhold til at få gravet de mink op, som har martret de to lokalsamfund igennem lang tid. Så det er vigtigt, at I er med til, som udvalg, at give den meget afgørende håndsækning til lokalsamfundene hurtigst muligt.

Den 4. november sidste år besluttede regeringen, at alle mink i Danmark skulle aflives. Som Kåre Mølbak sagde, og jeg citerer: *”En fortsat minkavl under en igangværende Covid 19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for*

muligheden for at kunne forebygge Covid19 med vacciner.”

Og det var på den baggrund, at man var nødt til at gribe ind. Og vi kender alle de triste skæbner, der var i den forbindelse med et meget flot erhverv, der var nødt til at lukke. Det er vi rigtig kede af, og vi er også glade for, at det så er lykkedes os i øvrigt med et bredt flertal i Folketinget henover midten at lave en rimelig og fair erstatning – fuld erstatning til de mennesker, der har været involveret.

For at få de aflivede mink væk fra farmene hurtigst muligt, blev en del af dem nedgravet på militære områder ved Kølvrå og ved Nørre Felding.

Et politisk flertal i Folketinget besluttede den 20. december sidste år, at de nedgravede mink skal graves op igen og bortskaffes via affaldsforbrændingsanlæg.

Ekspertter fra Dansk Veterinær Konsortium har oplyst, at efter seks måneder udgør minkene ikke længere en risiko for smitte med COVID-19.

Det har været fremme i debatten om man ikke kunne grave dem op noget før? Men det er en vigtig pointe her, at når man venter, så er det af hensyn til os allesammen. For at beskytte os mod risikoen ved Covid19. Det er derfor, det først sker nu.

Her i maj er der gået seks måneder siden minkene blev gravet ned. Derfor er Fødevarestyrelsen nu klar til at iværksætte opgravning af minkene. Som jeg har forstået det, kommer det til at ske her i næste uge – op mod Kristi Himmelfart. Herefter vil det opgravede materiale blive kørt til de anlæg for affaldsforbrænding, der skal brænde det.

Økonomien for opgravningen

Det fremgår af aktstykket, at Fødevarestyrelsen estimerer, at opgravning, transport og forbrænding samlet set vil koste 72,2 mio. kr. Jeg skal lige gøre opmærksom på i den forbindelse, at det vi traf beslutning på baggrund af, var et estimat, der hed 80 mio. kr. Så vi står altså nu med et estimat, der ligger 7,8 mio. kr. lavere end det vi traf beslutning på baggrund af. Altså, der er udsigt til at det bliver billigere end forventet. Det er jo vigtigt. Nu er det ikke så mange af de tilstedeværende her, der var med i aftalen, der var partier her, der valgte at sige, at de ikke ville være med til at grave de her mink op igen. Det er selvfølgelig trist, men jeg er glad for det flertal, der gerne vil være med til at grave minkene op. Udgiften kan dog ikke beregnes præcist på det foreliggende grundlag.

Det har været nødvendigt at sætte en øvre grænse for udgifterne på 150 mio. kr. Det skal sikre, at arbejdet ikke går i stå i tilfælde af, at prisen kommer til at overstige de 72,2 mio. kr.

Og lad mig bare lige her nævne, at når vi går i gang med at grave op, så bliver der nogle træls uger for de berørte mennesker. Der er udsigt til, at det kommer til at lugte fælt. At det bliver en træls omgang. Og selvom Fødevarestyrelsen gør sit absolut yderste for at gøre det så lempeligt som overhovedet muligt, så vil det være forbundet med virkelig kedelige gener. Og i den sammenhæng ville det være meget ærgerligt og også urimeligt over for de borgere, hvis vi var nødt til at sætte operationen i stå midt i det hele for så at skulle genbesøge Finansudvalget her for at få ekstra midler. Det er derfor vi har lagt en buffer ind.

Den forventede udgift på 72,2 mio. kr. er beregnet ud fra Fødevarestyrelsens prisestimer for de enkelte elementer i opgaven. Herunder pris på entreprenørmaskiner, lastvogne, mandskab og brændstof.

Estimatet er endvidere baseret på antagelser om den totale mængde af materiale, der skal graves op af jorden. Altså minkmateriale iblandet jord samt, hvor meget jord, der skal afgraves under mink-renderne. Og der skal det også lige siges i den sammenhæng, at det ikke er sådan at den entreprenør, der vinder det her udbud, kan vælge at sige: jeg graver lige lidt ekstra op for at kunne få lidt flere penge ud af det. Der er kontrol med det. Man kan ikke bare grave mere op for at få en større pris.

Fødevarestyrelsen har gjort, hvad der er muligt for at estimere omkostninger så præcist som muligt. Men

der er usikkerhed omkring hvor meget jord, der skal graves op sammen med minkmaterialet. Og hvor meget af den underliggende jord, der er forurenede og skal fjernes.

Estimatet for omkostningerne ved at brænde minkmaterialet på forbrændingsanlæggene er også usikkert. Omkostningerne herved kender vi først, når der er foretaget en prøveafbrænding medio maj.

Og så kan vi endda fortsat ikke beregne de præcise omkostninger til forbrænding. For vi ved ikke hvor meget materiale, der samlet set skal igennem forbrændingsanlæggene. Dette afhænger som nævnt af, i hvor høj grad minkmaterialet er blandet op med jord.

Jeg vil gerne understrege, at de danske myndigheder ikke har erfaring med en lignende opgave.

På grund af usikkerheden om mængderne, der skal opgraves og bortskaffes, er Fødevarestyrelsens udbud af opgaven med at opgrave og transportere materialet et rammeudbud. De entreprenører, der har budt ind på at løse opgaven, har oplyst en pris per ton minkmateriale.

Affaldsforbrændingsanlæggene har heller aldrig prøvet en lignende opgave. Så for den opgave gælder det samme: Prisen for at brænde materialet af kender vi tidligst, når der er lavet en prøveafbrænding.

Eftersom der ikke er nogen, der har prøvet en lignende opgave før, er det ikke muligt at beregne de endelige omkostninger med meget stor præcision på forhånd.

Men opgravningen og bortskaffelsen skal helst ske uden ophold. Det var det jeg var inde på før. Vi vil nødtigt stå midt i en situation, hvor lugtgenerne er allerstørst og skulle stoppe det hele og genere borgerne yderligere. Borgere som i forvejen har lidt under det her. Både fordi et ophold i opgravningen vil være fordyrende, men vigtigst af alt af hensyn til de borgere der bor tæt på minkgravene.

Dette er ikke en ønskværdig situation for nogle af os. Men særligt ikke for de borgere, der bor tæt på minkgravene. De vil nemlig, uanset hvor meget hensyn vi tager, desværre være udsat for gener særligt i form af støj og lugt.

Jeg mener, at vi skylder de borgere, at de generes så kort tid som mulig, når først arbejdet går i gang. Derfor er det vigtigt med en økonomisk sikkerhedsmargin, så opgravningen og bortskaffelsen kan foregå uden unødigt ophold. Så hvis man havde fulgt det, jeg kan forstå der ligger mellem linjerne nogen ønsker her, lad os bare holde os på at bevillige de 72,2 mio., så ville man sætte borgerne i den her ulykkelige situation, at man risikerede forsinkelser med voldsomme lugtgener.

Det betyder altså, at selvom der skal fjernes mere materiale fra områderne end estimeret, eller det viser sig, at prisen for at brænde materialet af er højere end estimeret, så skal vi ikke gå i stå, fordi vi ikke har bevillingen på plads.

For at sikre, at rammeaftalerne med entreprenøren og forbrændingsanlæggene kan opfyldes uden risiko for forsinkelse, er der behov for en bred økonomisk sikkerhedsmargin.

Beregningen bag den økonomiske buffer på 150 mio. kr. er enkel. Fødevarestyrelsen har omtrent ganget det oprindelige estimat med en faktor 2. Bufferen er fastsat for på den ene side at imødegå, at opgaven må stoppes. Og på den anden side at sætte en øvre ramme for, hvor mange udgifter der kan afholdes. Det har været fremme i debatten og senest her på TV2-News, hvor hr. Rene Kristensen har sagt: normalt når vi laver infrastruktur, så lægger vi en buffer ind på 20-30%. Og det er rigtig. Det kender jeg til, som tidligere transportordførere. Her har man valgt, at sammenligne det med f.eks. tidligere IT-projekter, hvor det har været afgørende vigtigt, at man lægger ekstra stor buffer-zone ind. Så der er altså en forklaring på det, hvor man har ville været helt på den sikre side. Men det er rigtig, når vi laver veje, broer og andet, hvor der jo ikke helt er den samme gene af folk, der har vi opereret med 30%.

Jeg vil gerne understrege, at Fødevarestyrelsen vurderer, at det ikke er sandsynligt, at det vil ende med at koste 150 mio. kr. at løse opgaven.

Selvom der er afsat en budgettramme på 150 mio. kr., bruges der ikke en krone mere end højst nødvendigt. Fødevarestyrelsen afregner nemlig per ton minkmateriale der graves op, transporteres væk og forbrændes. Og det er her, der er kontrol med det, så man ikke bare kan fylde mere på lastbilen for at få en større faktura.

Estimatet på det foreliggende grundlag er som tidligere nævnt, at det kommer til at koste 72,2 mio. kr. at bortskaffe minkene. Altså mindre end de 80 mio. kr., som vi traf beslutning på baggrund af.

Det vil være udvalget bekendt, at der kan være særlige tilfælde, som dette, hvor vi arbejder med usikkerheder i budgetlægningen.

Det bruges eksempelvis også i forhold til større it-projekter, hvor der indarbejdes en risikopulje i den økonomiske ramme for, at opgaven kan løses.

Mit ønske er at opgaven bliver løst. Nu skal vi simpelthen i gang. For de her borgere de har ventet længe allerede. Det var nødvendigt, men de har ventet længe allerede. De skal ikke til at vente yderligere, som kan blive konsekvensen af en

manglende vedtagelse af det her aktstykke i udvalget. Og for at sikre, at vi kan løse hele opgaven, så er der behov for en budgetmæssig sikkerhedsmargin. Dette fremgår klart og tydeligt af det aktstykke, vi har sendt til Finansudvalget.

Uden denne økonomiske sikkerhedsmargin er der risiko for, at vi går i stå, før vi er færdige. Og så lever vi ikke op til det, som vi skylder lokalbefolkningen: En hurtig og smidig proces med så få gener som muligt.

For så vidt angår spørgsmålet om de miljøpolitiske konsekvenser af nedgravning og opgravning af mink, så hører dette spørgsmål til under miljøministerens område. Jeg henholder mig derfor til notatet fra Miljøministeriet, som er sendt til udvalget forud for samrådet.

Tak for ordet og jeg ser frem til gode spørgsmål.